

guer; el PSUC sostenia, a més, 21 candidatures d'agrupació d'electors a la resta dels municipis de la comarca (que en té, en total, 35).

Les eleccions de 1977 van revelar una considerable implantació electoral del PSUC, tant a Balaguer (16.8% del cens) com en altres municipis, fins i tot dels més petits de la comarca, com - Alfarràs (23.1%), Menàrguens (18.9%), Torrelameu (16.6%), Albesa (14.1%) o La Sentiu (14.2%). En canvi, és freqüent que en els municipis més grans, situats per sobre dels 2.000 habitants, i amb l'excepció dels ja mencionats de Balaguer i Alfarràs, el PSUC obtingués resultats baixos: és el cas d'Artesa de Segre - (4.0% del cens), Ponts (3.1%) o Linyola (1.9%).

L'evolució dels resultats del PSUC en les posteriors eleccions presenta itineraris considerablement complexos, que podem resumir així: tendència a la baixa en les eleccions de 1979 i represa en les eleccions de 1980, fins i tot en nivells superiors al de 1977, en aquells municipis on hi ha organització regular del PSUC i/o estan situats en la zona d'influència immediata - de Balaguer; excepció feta de la pròpia Balaguer, on no es dona aquesta inversió de tendència i que, pel seu pes demogràfic dins la comarca, arrossega a la baixa el resultat general comarcal.

Podem examinar aquesta evolució a través de les eleccions de 1979 i 1980 en casos com Menàrguens (12.8% i 17.9% del cens, respectivament), Torrelameu (13.5% i 16.2%), La Sentiu (12.0% i 15.5%), que contrasten amb l'evolució seguida a Balaguer - (12.3% i 11.5%). Mentre en els municipis més petits i sense organització es produeixen retrocessos molt més dràstics, en

aquells on hi ha organització del PSUC els resultats mostren una més gran estabilitat: és el cas d'Ager, on l'evolució dels resultats entre 1977 i 1980 ha estat la següent: 9.9% del cens el 1977, 11.7% el 1979 i 9.8% el 1980.

El conjunt d'aquests moviments fa que el vot del PSUC s'hagi -- mantingut establement sobre-representat en els municipis més -- grans de la comarca: mentre els municipis majors de 2.000 habitants apleguen el 56.4% de la població, el PSUC hi ha obtingut/ constantment entre el 64.2% i el 65.e% del total dels seus vots a la comarca.

Aquesta distribució de vots ha determinat un continuat descens/ en el resultat comarcal del PSUC, fins i tot en tant per cent - sobre els vots expressats, com presenta el quadre núm. 38.

Quadre núm. 38.- Evolució dels resultats electorals a la Noguera, 1977 - 1980 (en % dels votants).

	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>PDC/CiU</u>	<u>UCD</u>	<u>EC/ERC</u>
1977	14.0	14.0	21.8	23.2	10.0
1979	20.6	13.6	14.8	32.5	9.9
1980	15.9	12.5	26.7	23.9	14.4

El PSUC, que va sortir de les eleccions de 1977 com a primer - partit de l'esquerra (encara que amb un marge de molt pocs vots per sobre dels socialistes), ha vist progressivament erosionar-se/aquesta posició, tant pel seu lleu pero continuat retrocés, - com per la progressió registrada per PSC i ERC. Pel que fa a CiU i UCD, es dóna una alternància en el predomini d'una i altra força similar a l'observada en altres comarques, encara que els moviments aparents són aquí de dimensions més reduïdes. Això contribueix a un dels fets que criden més l'atenció en el quadre - núm.38, que és l'extraordinària fragmentació del panorama polí-

tic comarcal, amb un considerable equilibri entre les diferents forces i sense que, a les eleccions de 1980, el primer partit - fagi gaire més que duplicar el resultat obtingut pel cinquè.

El Segrià.

La comarca del Segrià gira essencialment entorn del centre constituït per la capital provincial, Lleida, que aplega per ella - sola el 62% de la població comarcal. El fet urbà lleidatà explica el fet que el Segrià sigui l'única comarca lleidatana que ha experimentat un balanç demogràfic positiu al llarg del període/ 1950 - 1975, lligat en bona part al corrent migratori (el 27% - de la població comarcal procedeix de fora de Catalunya). Tot i així, la societat agrària tradicional perviu en bona mida, com mostra el fet que l'agricultura, ocupant el 28.7% de la població activa, segueixi sent més important que l'activitat industrial (que reuneix només el 20.3% dels actius), tot i que ha cedit el primer lloc al sector servei, que ocupa el 40.2% dels actius, com a conseqüència, en bona mida, de la capitalitat provincial detentada per la ciutat de Lleida.

La implantació comunista a la comarca és important, tant en el camp sindical (ja que CC.OO. ha arribat a aplegar el 20% de la població assalariada) com en el camp de la pròpia organització de partit, que compta amb organitzacions locals a 16 dels 42 municipis de la comarca, poguent presentar candidatures pròpies a les eleccions municipals de 1979 a 3 municipis, i sostenint en 12 altres casos candidatures d'agrupació d'electors (i, fins i tot, sostenint la candidatura presentada pel PSC a Alcarràs).

El PSUC va obtenir al Segrià els seus millors resultats dins la circumscripció de Lleida. Aquest resultat es basava en els resultats obtinguts a la ciutat de Lleida (14% del cens) i en alguns dels municipis menors de la comarca, com Vilanova de la Barca (27.4% del cens), Albatàrrec (27.0%) o Aspa (25.4%), re-

bent en canvi resultats inferiors en els municipis de tamany mitjà, situats per sobre dels 2.000 habitants, com Almacelles (15.5%), Alguaire (14.1%), Serós (11.6%), etc. Les successives eleccions van registrar un net descens en les eleccions generals de 1979 i una certa represa en l'elecció del Parlament de Catalunya de 1980, sense arribar, però, en general, a igualar els nivells assolits el 1977. Aquesta evolució es dóna amb considerable exactitud en els municipis on el PSUC té organització local, o en els immediatament veïns (el que fa pensar en un eventual efecte d'irradiació), mentre que a la resta de municipis els moviments són bastant més erràtics. Podem citar -- com a exemples bastant prototípics d'aquests itineraris a través de les eleccions de 1979 i 1980 l'evolució seguida a Vilanova de la Barca (23.3% i 25.3% del cens respectivament), Albàrrrec (18.3% i 19.6%) o Serós (10.5% i 10.8%), mentre que a la pròpia ciutat de Lleida es dóna una estabilització amb tendència a la baixa (9.4% i 8.7%).

Aquesta homogeneïtat en l'evolució soferta pels resultats a nivell municipal es tradueix en l'existència d'un moviment paral·lel a nivell comarcal, com presenta el quadre núm. 39.

Quadre núm. 39. - Evolució dels resultats electorals al Segrià, 1977 - 1980 (en % dels votants).

	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>PDC/CiU</u>	<u>UCD</u>	<u>EC/ERC</u>
1977	18.7	15.6	19.6	23.1	6.8
1979	28.3	13.1	11.9	28.5	6.7
1980	23.3	13.4	22.2	22.4	11.7

El balanç d'aquesta evolució requereix constatar en primer lloc el considerable grau de fragmentació electoral de la comarca, especialment a les eleccions de 1977 i 1980, que es tradueix en --

l'escassa majoria que obté la força guanyadora en cada elecció, UCD el 1977 i el 1979 i el PSC el 1980 (és, de fet, una de les poques comarques on el PSC va sortir de l'elecció del Parlament de Catalunya com a primera força política). La segona constatació a fer és la considerable estabilitat de l'electorat de cada partit, superior a les altres comarques lleidatanes, el que fa pensar en una certa "impermeabilitat" del món polític del Segrià respecte dels moviments generals de l'electorat català.

IV

La circumscripció de Tarragona

La província de Tarragona constitueix pel PSUC la seva segona - millor circumscripció en termes electorals, i la tercera millor pels comunistes en el conjunt d'Espanya. En cada una de les --- eleccions generals de 1977 i 1979 hi ha obtingut representació/ parlamentària, així com en l'elecció del Parlament de Catalunya, amb resultats compresos entre el 14% i el 16% dels vots emesos.

Encara que és habitual classificar les comarques tarragonines - en dos grups, dels quals el primer estaria constituït aproxima- dament per la meitat Nord de la província i el segon per les co- marques situades al llarg del curs baix del riu Ebre, l'examen/ de la distribució de certes variables socials rellevants fa pen- sar, com en el cas de la circumscripció de Barcelona, en l'exis- tència d'una estructura concentrica configurada per dos anells/ entorn d'un centre:

- en el centre, la comarca del Tarragonès, amb fortes taxes d'im- migració, terciarització, recent (i important) desenvolupament/ industrial, i que inclou la capital provincial.

- un primer anell, format per les tres comarques que rodegen -- l'anterior (Baix Penedès, Alt Camp i Baix Camp) que, a través/ de configuracions socials diferenciades, comparteixen certs as- pectes comuns, com són: taxes mitjanes d'immigració (entre el - 20% i el 30% de la població), existència d'indústries sovint -- molt lligades a l'activitat agrícola, pes destacat del sector - turístic, existència de centres urbans importants, etc.

- un segon anell, que inclouria la resta de les comarques tarra- gonines (Conca de Barbera, Priorat, Ribera d'Ebre, Terra Alta, Baix Ebre i Montsià), en les quals, novament malgrat ben notò- ries diferències, hom pot destacar importants factors comuns, / com poden ser la importància de l'activitat agrícola (que ocupa

entre 2/5 i 2/3 de la població activa), baixes taxes d'immigració (sempre inferiors al 20% de la població), i predominant caràcter no-urbà del poblament.

Aquesta tripartició (en la qual, d'altra banda, la situació del Tarragonès tendeix a assimilar-se a la de les comarques que formen el que hem anomenat el "primer anell") es retroba en el pla dels comportaments polítics, i més concretament electorals, tant pel que fa, per exemple, al vot socialista, com (menys netament) al vot comunista, com mostra el quadre núm. 40.

Quadre núm. 40.- Evolució del vot del PSUC en les comarques tarragonines, 1977 - 1980 (en % del cens).

	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
Tarragonès	15.1	11.2	10.4
<u>"Primer anell":</u>			
Alt Camp	10.4	9.2	8.2
Baix Camp	12.4	8.5	7.6
Baix Penedès	8.4	5.7	5.5
<u>"Segon anell":</u>			
Conca de Barberà	12.0	10.2	10.5
Priorat	12.9	12.8	10.9
Ribera d'Ebre	12.5	11.0	9.9
Terra Alta	7.2	7.1	8.1
Baix Ebre	10.5	8.4	7.0
Montsià	13.5	9.9	9.2
Total circumscripció	12.4	9.5	8.9

Com es pot apreciar, es dóna al nivell comarcal una tendència a l'homogeneïtzació dels resultat obtinguts pel PSUC, tant en el conjunt de la circumscripció com (i això és el que ara ens interessa més) a l'interior de cada un dels grups considerats, a través d'una tendència general a la disminució del pes electe

toral del PSUC al llarg del període considerat. Ara bé, només un examen a l'interior de cada comarca pot permetre apreciar/ si aquestes homogeneïtats responen efectivament a estructures similars, o bé si són només similituds aparents que amaguen - importants variacions internes.

El Tarragonès.

La comarca que rodeja la capital provincial ha experimentat en l'últim període un creixement extraordinari, que en termes demogràfics ha significat, pel període 1950 - 1975, un creixement del 129.4%, el que representa la quarta comarca més dinàmica de Catalunya; si ens limitem al període 1970 - 1975, el Tarragonès ha crescut, només en aquests cinc anys, un 25.7%, el que la situa en el segon lloc de les comarques catalanes més dinàmiques, només per sota del Baix Llobregat.

Aquest creixement ha estat lligat bàsicament als corrents migratoris, que fan que el 40.3% de la població procedeixi de fora de Catalunya (el que constitueix el quart índex més fort dins del conjunt català), i ha anat a reforçar essencialment l'activitat industrial (25.8% de la població activa) i, sobretot, les branques socio-econòmiques més directament lligades al turisme, com la construcció (17% de la població activa) i els serveis (47.2% dels actius).

El conjunt de canvis socials produïts entorn d'aquest procés ha afavorit certament la implantació tant de CC.OO. en el terreny/sindical (que amb una taxa d'afiliació del 18.1% dels assalariats té al Tarragonès el seu màxim dins la província) com de la pròpia organització del PSUC. Ara bé, encara que l'afiliació del PSUC, computada al nivell comarcal, sigui relativament important, aquesta es concentra en els tres municipis més grans de la comarca, situada en la seva meitat sud-occidental (Tarragona, Constantí i Vilaseca), el que explica que el PSUC presentés candidatures pròpies a les eleccions municipals només en aquests tres municipis, donant suport en altres tretze municipis candi-

datures d'agrupació d'electors i fins i tot, en dos casos, -
candidatures de CiU (La Riera de Gaià i Salomó).

Les eleccions de 1977 van mostrar una bona implantació del -
PSUC tant en els municipis més grans, com Constantí (26.2% -
del cens), Tarragona (15.8%) o Vilaseca (14.7%), com en els/
més petits: citem només els resultats de La Nou de Gaià (17.7
%), La Secuita (16.8%) o La Pobla de Montornés (16.6%).

Però les eleccions legislatives de 1979 van registrar un re-
trocés generalitzat i important del PSUC en la pràctica tota-
litat dels municipis de la comarca. La profunditat i la homo-
geneïtat del retrocés electoral comunista es tradueix en re--
sultats com els que obté a Tarragona (11.8%), Constantí (18.2
%), La Secuita (12.1%), Vilaseca (8.6%), etc. Només en alguns
municipis en què els resultats de 1977 havien estat mitjans obté
ara algun creixement, com a Torredembarra (on passa del 11.7% -
al 14.7% del cens) o a Roda de Berà (del 7.5% al 10.3%); aquests,
pero, no contraposen aquella tendència general.

A les eleccions de 1980, finalment, trobem dos tipus d'evolució:
mentre en els municipis petits on el PSUC havia obtingut bons -
resultats el 1977 s'aprofundeix la tendència descendent ja cons-
tatada el 1979, en els municipis grans i/o amb organització de/
partit es produeix un descens de proporcions molt reduïdes res-
pecte del resultat obtingut el 1979. Hom pot comparar, en aquest
sentit, els resultats obtinguts el 1980 a municipis com La Secui-
ta (6.7% del cens), la Nou de Gaià (8.1%) o la Pobla de Montor-
nés (8.3%), on els resultats cauen a menys de la meitat dels ob-
tinguts el 1977, amb els que es registren a municipis com Tarra-
gona (on entre 1979 i 1980 passa del 11.8% del cens al 11.3%), /

Torredembarra (del 14.7% al 14%), Constantí (del 18.2% al 16.9%) o Vilaseca (del 8.6% al 7.3%). D'aquesta manera, encara que amb un cert "decalatge" temporal, el retrocés ha estat considerablement proporcional a la força inicial del PSUC a cada municipi, el que fa que l'estructura del seu electorat s'hagi mantingut considerablement estable: mentre la ciutat de Tarragona aplega bastant exactament el 75% de la població comarcal, pel PSUC ha representat el 78.6%, el 77.7% i el 79.3% del seu electorat comarcal.

Aquesta estabilitat, unida a la caiguda en la participació electoral produïda al llarg d'aquest període en la comarca, fan que el PSUC hagi millorat el seu resultat en termes percentuals sobre els vots expressats, com presenta el quadre núm. 41.

Quadre núm. 41.- Evolució dels resultats electorals al Tarragonès, 1977 - 1980 (en % dels votants).

	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>PDC-CiU</u>	<u>UCD</u>	<u>EC/ERC</u>
1977	24.1	19.3	13.2	24.2	4.0
1979	29.7	16.2	13.4	24.3	3.6
1980	20.2	18.0	22.8	15.6	10.3

Diversos elements han de ser destacats: en primer lloc, l'aparent inestabilitat, expressada en el fet que cada elecció ha estat guanyada al Tarragonès per un partit diferent (UCD el 1977, PSC el 1979 i CiU el 1980); en segon lloc, que aquesta inestabilitat no sembla correspondre's amb grans desplaçaments electorals: observeu com el conjunt CiU-UCD manté una suma de vots pràcticament constant en totes tres eleccions, i fins i tot la perfecta estabilitat de la proporció de vot rebuda per cada una d'aquestes dues forces entre 1977 i 1979. La clau, doncs, dels canvis sembla estar en l'equilibri intern entre els partits d'esquerra, i

molt especialment en l'evolució del partit socialista que, al menys aparentment, aconseguí el 1979 atreure una bona part/ de votants comunistes, mentre que el 1980 perd gairebé una ter cera part dels seus vots, probablement cap a ERC.

L'Alt Camp.

L'Alt Camp és la comarca tarragonina amb més pes del sector industrial, que aplega el 36.1% de la població activa, mantenint però unes importants arrels agràries (el sector primari ocupa/encara el 28.4% dels actius). Probablement aquest equilibri explica en part l'estabilitat poblacional de la comarca, que entre 1950 i 1975 ha crescut només un 7.6%, mantenint una taxa d'immigració que en el context català pot considerar-se baixa/ (22.5% de la població).

Ara bé, aquest equilibri en els intercanvis amb l'exterior ha estat probablement possible gràcies al continuat creixement de la importància de la capital comarcal, Valls, respecte de la resta de la comarca: apuntem només el fet que Valls aplega més de la meitat de la població comarcal, o bé el fet que només un altre municipi, Alcover, supera els 2.000 habitants.

En la implantació del PSUC retrobem aquest mateix fenomen de concentració en la capital comarcal. De fet, el PSUC només té/organització regular a Valls, i de la mateixa manera només a Valls va presentar candidatura pròpia en les eleccions municipals, sostenint nou candidatures d'agrupació d'electors i, en dos casos (Bràfim i Figuerola del Camp), candidatures de CiU, en el total dels 23 municipis de la comarca.

En canvi, en el pla electoral, la implantació del PSUC té un aspecte de signe contrari. En efecte, mentre en els municipis/més grans de la comarca la implantació del PSUC a les eleccions del 1977 era més baixa que en bastants dels municipis menors i ha seguit una evolució notablement decreixent, en els municipis menors (o, si més no, una part d'ells) el PSUC ha aconseguit com

binar una més alta implantació inicial i una evolució de signe creixent. Podem il·lustrar aquests itineraris a través de les eleccions de 1977, 1979 i 1980 comparant els resultats obtinguts en els municipis més grans, Valls (11.9%, 9.4% i 8.3% del cens, respectivament) i Alcover (14.3%, 11.7% i 9.7%), amb els registrats en municipis com El Rourell (24.4%, 13.9% i 17.6%), Cabra del Camp (14.7%, 12.7% i 15.6%), Vilarodona (7.9%, 12.3% i 16.1%) o Pont d'Armentera (7.9%, 7.6% i 10.7%).

El resultat d'aquestes evolucions contrastants ha estat una -- progressiva aproximació de la distribució de l'electorat comunista a la de la població comarcal: mentre Valls reuneix el -- 53.7% del total de la població de la comarca, la proporció dels vots que el PSUC hi ha obtingut respecte del seu total comarcal ha anat disminuint continuament, passant del 61.0% al 54.9% i, posteriorment, al 54.0%. En altres termes, el descens dels resultats obtinguts pel PSUC, en xifres absolutes, es deu essencialment al descens que experimenta a Valls, ja que, i sempre/ en xifres absolutes, els seus vots a la resta de la comarca han experimentat una evolució creixent.

Aquesta evolució s'ha donat en la comarca tarragonina que, en/ totes les eleccions dels últims anys, ha estat la que ha donat taxes més altes de participació electoral, i on, a més, els descens en la participació ha estat més baix. Això explica com, - malgrat aquesta tendència a la millora en els seus resultats, - el PSUC ha conegut una lleu tendència a la baixa en el conjunt comarcal, en termes percentuals prenent com a base els vots emesos (quadre núm. 42).

Quadre núm. 42. - Evolució dels resultats electorals a l'Alt -
Camp, 1977 - 1980 (en % dels votants).

	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>PDC/CiU</u>	<u>UCD</u>	<u>EC/ERC</u>
1977	27.3	12.6	25.4	14.1	5.0
1979	27.8	12.6	21.5	20.8	7.6
1980	18.1	11.9	33.7	12.9	14.4

Mentre l'esquerra manté una gran estabilitat entre 1977 i 1979, limitant-se els canvis electorals a l'aproximació entre els resultats obtinguts per CiU i UCD, les eleccions de 1980 registren canvis de dimensions considerables i que, a més, han d'interpretar-se tenint en consideració que la caiguda en la participació electoral el 1980 fou molt baixa a l'Alt Camp (només del 3.7%). Cal remarcar que en aquest cas cal admetre la hipòtesi del pas d'una petita part de l'electorat d'esquerres al cantó conservador, l'augment del vot del qual no s'explica només per desplaçaments interns, ni tant sols en la hipòtesi que calgués afegir els votants de "Coalición Democrática", candidatura que a les eleccions de 1979 havia obtingut menys del 3% dels vots a la comarca. Atès el lleu retrocés del PSUC, i el fet que els guanys d'ERC no igualen les pèrdues socialistes, sembla raonable concloure que una part de l'electorat socialista, segurament petita, va prestar el seu concurs a la victòria de CiU.

El Baix Camp.

Com l'Alt Camp, el Baix Camp manté un cert equilibri entre agricultura i indústria (que ocupen, respectivament, el 22.6% i el/20.4% de la població activa), pero les dades del problema es --veuen aquí substancialment modificades pel fet de la important activitat turística localitzada en els tres municipis litorals de la comarca (Cambrils, Montroig i Vandellòs). Ara bé, cap d'aquests reuneix prou importància com per a poder competir amb --l'indiscutible capitalitat comarcal ostentada per Reus, que per ella mateixa reuneix el 70.0% del conjunt de la població comarcal. El desenvolupament de l'activitat turística i la importància de la indústria alimentària localitzada a Reus fan explicable el considerable creixement registrat per la població comarcal (69.6% en el període 1950 - 1975, equivalent, per exemple, a la registrada pel Barcelonès en el mateix període), creixement en el qual ha tingut un paper destacat el component migratori --(ja que més del 28% de la població procedeix de fora de Catalunya).

El PSUC té implantació organitzativa en 8 dels 21 municipis comarcals, situats bàsicament en el litoral o en la zona nord de/la comarca, en la proximitat de Reus. Ara bé, es tracta probablement (exceptuant el cas de Reus) d'organitzacions molt reduïdes numèricament, ja que, pel conjunt de la comarca, la densitat organitzativa del PSUC és la tercera més baixa dins la província (0.4 per cent del cens). S'explica, doncs, que a les eleccions municipals de 1979 el PSUC presentés candidatures pròpies/a cinc municipis, donés suport en altres dotze casos candidatures d'agrupació d'electors i sostingués en dos casos (Capafonts

i Vilaplana del Camp) les candidatures de CiU.

L'evolució dels resultats electorals del PSUC en els municipis de la comarca permet distingir dos grups distints, bastant homogenis internament.

El primer d'aquests grups estaria integrat per la capital, -- Reus, i la resta dels municipis superiors a 2.000 habitants. En aquests municipis, el PSUC assoleix en les eleccions de 1977 resultats moderats a mitjans, que experimenten un fort descens en les eleccions de 1979, assolint nivells que es mantindran completament estables en les eleccions de 1980. Aquesta línia de debrusc descens seguit d'estabilització pot exemplificar-se -- amb els resultats registrats a Reus (13.5% del cens el 1977, -- 8.8% el 1979 i 8.1% el 1980), La Selva del Camp (13.7%, 7.8% i 8.0%, respectivament), Montroig (12.4%, 9.7% i 9.4%) o Riudoms (6.7%, 4.5% i 4.3%).

En el segon grup, format pel conjunt de municipis menors de --- 2.000 habitants (que reuneixen només l'11.1% de la població commarcal), es troben resultats summament inestables, a partir de/ nivells inicials en molts casos molt alts; això dóna la impresió sovint d'evolucions una mica erràtiques (cal recordar, com hem observat en altres casos, que en municipis petits el desplaçament d'uns pocs vots pot donar lloc a "swings" espectaculars/ en el resultat municipal agregat). Hom pot trobar evolucions -- d'aquest tipus a municipis com Pratedip (on el PSUC passa del -- 37.7% del cens el 1977 al 15.1% el 1979 i al 21.0% el 1980), -- L'Aleixar (24.8%, 15.1% i 17.4%, respectivament), L'Argentera -- (23.8%, 15.2% i 8.0%), Colldejou (21.4%, 2.2% i 9.6%) o La Febró (16.7% el 1977 i 0% tant el 1979 com el 1980).

Les evolucions seguides en aquest segon grup són heterogènies, malgrat una certa tendència general a un descens molt acusat - el 1979 (amb excepcions, però).

El resultat d'aquests dos tipus d'evolucions diferents en dos grups de municipis de tant desigual importància demogràfica fa que l'estructura de la distribució dels votants del PSUC es -- mantingui notablement estable, amb una tendència lleu a concen-- trar-se en els municipis més grans: així, mentre els municipis menors de 2.000 habitants reuneixen, com hem dit, l'11.1% de -- la població, el PSUC hi ha obtingut el 12.0%, l'11.4% i el 10.0 %, respectivament, del seu vot comarcal total. En altres parau-- les, el PSUC ha mantingut l'estructura de la seva implantació/ bastant incanviada, a causa del caràcter generalitzat del seu/ recul, i al fet que ha retrocedit sobretot en els municipis -- més grans.

Ara bé, l'evolució de la participació electoral en el conjunt/ de la comarca fa que el retrocés del PSUC, en % dels votants,/ sigui visible sobretot el 1979, assistint a una lleu recupera-- ció el 1980, (quadre núm. 43).

Quadre núm. 43.- Evolució dels resultats electorals al Baix -- Camp, 1977 - 1980 (en % dels votants).

	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>PDC-CiU</u>	<u>UCD</u>	<u>EC/ERC</u>
1977	23.8	16.9	17.5	19.9	4.8
1979	30.1	12.9	15.9	24.6	5.4
1980	20.4	13.4	26.0	15.2	15.1

Malgrat que les considerables dimensions del creixement de -- l'abstenció electoral al Baix Camp (16.4% entre 1977 i 1980) - fan difícil raonar en termes de desplaçaments de vots entre -- partits, no es pot deixar d'observar el continuat creixement/

del conjunt CiU/UCD, en el si del qual CiU sembla haver pres el paper predominant, i l'estabilitat del conjunt de l'esquerra entre 1979 i 1980, igualant-se amb molta exactitud perdes socialistes i guanys del PSUC i, sobretot, d'ERC.

El Baix Penedès.

El Baix Penedès és la comarca tarragonina amb més forta taxa d'immigració fora del Tarragonès (30.1% de la població procedeix de fora de Catalunya), el que ha determinat un continuat creixement demogràfic entre 1950 i 1975 (del 76.5%), que s'ha distribuït d'una forma bastant equilibrada entre els diferents sectors d'activitat socio-econòmica, amb un lleu predomini del sector servei com a conseqüència de la relativa importància de l'activitat turística a municipis com Cunit o Calafell.

Políticament, el Baix Penedès s'ha caracteritzat en els últims anys com un dels bastions socialistes a Catalunya, havent-hi obtingut el PSC el seu segon resultat més alt a nivell comarcal el 1977 i el seu millor resultat el 1979 i el 1980 (és, de fet, l'única comarca tarragonina on el PSC va guanyar l'elecció de 1980). Aquest predomini socialista pot trobar les seves bases tant en la tradició històrica (el Baix Penedès fou una de les comarques amb resultats més alts per al "Front d'Esquerreres de Catalunya" a les eleccions de febrer de 1936), com elements de la vida política actual, entre els que és necessari mencionar la implantació personal a la comarca de destacats dirigents socialistes catalans (com J. Reventós, M. Mata o "Pep Jai").

Probablement aquesta sobre-implantació socialista dificulta la implantació del PSUC, tant en el terreny electoral (com veurem més avall) com en el de la pròpia organització de partit. El PSUC manté organitzacions regulars a cins dels dotze municipis de la comarca, però poc nombroses, ja que l'índex de densitat/organitzativa del PSUC a la comarca està entre els més baixos/

de les comarques tarragonines. El PSUC va presentar candidatures pròpies a les eleccions municipals en cinc dels municipis de la comarca, sostenint en altres dos casos candidatures d'a grupació d'electors.

Electoralment, l'evolució seguida pel PSUC ha estat bastant - homogènia en tots els municipis de la comarca: un descens acuat a les eleccions de 1979 és seguit per una estabilització, amb lleus moviments amunt o avall, el que fa que, en projectar el resultat al pla comarcal s'observi un lleuger augment.

Destaca la baixa implantació del PSUC a la capital comarcal, El Vendrell, on els resultats del PSUC han estat del 5.9% del cens el 1977, el 3.2% el 1979 i el 3.6% el 1980. Els municipis on els seus resultats han estat més alts són L'Arbós (14.7%, - 12.0% i 11.2%, respectivament), Cunit (12.7%, 10.5% i 8.3%), Calafell (10.3%, 6.7% i 5.6%) i Montmell (8.4%, 7.5% i 9.0%).

El major retrocés registrat en els centres més importants de la comarca fa que el PSUC, encara que en molt petita proporció, hagi "desconcentrat" el seu vot a la comarca: mentre els municipis de menys de 2.000 habitants reuneixen el 28.8% de la població comarcal, el PSUC hi ha obtingut una fracció del seu vot total que ha passat del 27.1% al 27.8% i, posteriorment, al --- 29.3%.

Aquesta estabilitat estructural, a través d'una tendència descendent, s'ha produït simultàniament a un considerable augment de l'abstenció electoral, el que fa que, com presenta el quadre núm. 44, la seva implantació hagi millorat lleugerament.

Quadre núm. 44.- Evolució dels resultats electorals al Baix Penedes, 1977 - 1980 (en % dels votants)

	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>PDC/CiU</u>	<u>UCD</u>	<u>EC/ERC</u>
1977	36.2	10.2	20.5	16.6	2.0
1979	38.3	7.8	21.2	19.3	2.7
1980	31.9	8.5	24.9	10.7	6.8

L'aspecte més destacat d'aquest quadre és el manteniment ininterromput del PSC com a primera força política dins la comarca, alhora que es pot observar amb una certa claretat quin és l'origen de l'augment de l'abstenció electoral a la comarca a les eleccions de 1980: cal notar que les perdues experimentades -- tant per PSC com per UCD són considerablement superiors als -- guanys registrats per ERC i CiU.

La Conca de Barberà.

A la Conca de Barberà comencem a trobar, encara que en dimensions reduïdes, alguns dels elements característics de les comarques que integren el que hem anomenat el "segon anell" de comarques tarragonines: predomini de l'activitat agrícola ---- (39.7% de la població activa), baix pes de la població immigra da (només el 15% de la població comarcal), regressió demogràfica (encara que limitada: només un 18.2% en el període 1950 - / 1975). Aquestes característiques es veuen, però, parcialment limitades per l'existència d'un important centre comarcal, Mont blanc, que inclou més de la quarta part de la població comarcal, i d'altres dos centres relativament grans, Espluga de Francolí/ i Santa Coloma de Queralt, que fan que en total el 61% de la població comarcal visqui en municipis majors de 2.000 habitants.

El PSUC té organitzacions regulars només a la capital comarcal i en un dels municipis menors de la comarca, Sarral. De fet, només en aquest últim municipi va presentar candidatura pròpia a les eleccions municipals, mentre sostenia candidatures d'agrupació d'electors en nou municipis, i donava suport en dos casos (Savalla del Comtat i Senan) candidatures de CiU. Ara bé, a la Conca de Barberà cal tenir present la importància de l'organització camperola "Unió de Pagesos", un dels principals dirigents de la qual dins la comarca és A. Andreu, un notori membre del PSUC.

Les eleccions de 1977 van mostrar una alta implantació electoral del PSUC a la capital comarcal (20.8% del cens) i en un bon nombre dels municipis petits de la comarca, com Vilaverd (20% del cens), Barberà de la Conca (17.5%), Blancafort (17.2%)

o Pira (15.0%); en canvi, els resultats eren notablement més inferiors en els municipis intermitjos, és a dir L'Espluga de Francolí (8.4%) i Santa Coloma de Queralt (2.7%). L'evolució seguida pels resultats del PSUC és aparentment complicada. La línia més clara és la que es dona en els municipis on els resultats de 1977 havien estat més alts: en aquests municipis, el PSUC acusa un lleu retrocés en les eleccions de 1979, però en canvi un descens bastant abrupte en les eleccions de 1980. Aquest procés es dona a Montblanc (on el PSUC obté el 1979 el 17.5% del cens, i només el 12.6% el 1980), Vilaverd (17.7% i 8.1%, respectivament), Barberà de la Conca (14.5% i 8.7%, Pira (14.5% i 8.9%), etc.

En canvi, en municipis on els resultats inicials havien estat més modestos, assistim a un retrocés profund en les eleccions de 1979, seguit d'una forta recuperació el 1980: és el que succeeix a Solivella (9.7% i 13.1% del cens, respectivament), Vimbodí (6.6% i 8.1%) o Sarral (5.8% i 9.5%).

Finalment, els municipis que hem denominat intermitjos segueixen itineraris propis, completament diferenciats: creixement/continuat a l'Espluga de Francolí (10.3% i 11.5%), i accentuació de la feblesa del seu vot a Santa Coloma (1.5% i 1.3%).

El resultat d'aquest procés és una permanent sobre-implantació del PSUC a Montblanc (que amb el 27.4% de la població de la comarca ha representat constantment entre el 46.2% i el 48.3% dels vots obtinguts pel PSUC), i una sub-implantació en el conjunt de la resta dels municipis majors de 2.000 habitants: aquests reuneixen el 33.6% de la població comarcal, mentre el PSUC hi ha obtingut el 16.2% dels seus vots de 1977, el 19.6%

de 1979 i el 21.2 de 1980; en altres paraules, el PSUC ha anat aproximant la seva presència en aquests municipis a la importància que aquests tenen dins la comarca, però quedant encara bastant lluny d'una perfecta adequació.

En canvi, la implantació del PSUC en els municipis menors de 2.000 habitants ha anat descendint: aquests municipis reuneixen el 39% de la població comarcal, però només el 37.6%, el/32.1% i el 31.7% (per 1977, 1979 i 1980, respectivament) dels vots rebuts pel PSUC.

L'estabilitat del PSUC en els municipis més grans li ha permès mantenir un resultat comarcal de tendència creixent, com presenta el quadre núm. 45.

Quadre núm. 45.- Evolució dels resultats electorals a la Conca de Barberà, 1977 - 1980 (en % dels votants).

	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>PDC/CiU</u>	<u>UCD</u>	<u>EC/ERC</u>
1977	16.0	15.7	15.9	25.1	4.0
1979	18.6	15.6	21.0	29.6	4.5
1980	14.2	16.9	34.0	18.3	8.2

El potencial del vot conservador de la comarca queda amagat - si hom no té en compte el fet que la UCDC va obtenir-hi, el/1977, un bon resultat (el 12.2% dels vots); que es va repartir, de manera aparentment indiferent, entre CiU i UCD en les eleccions de 1979, però en sentit aclaparadorament pro-CiU el 1980 (en la victòria de la qual pot haver tingut alguna influència/la notòria victòria municipal que va registrar a Montblanc enfrontant-se a una candidatura conjunta de PSC i PSUC que sembla va, a priori, guanyadora). L'augment del PSUC el 1980, que, combinat amb el retrocés socialista, en fa el primer partit de -- l'esquerra a la comarca, es deu al manteniment dels seus votants

anteriori en un context d'abstenci6 creixent i sense que, al menys aparentment, pugui parlar-se d'un desplaçament significatiu de vots socialistes en sentit comunista. Les pèrdues - socialistes, més aviat, poden haver-se adreçat, per parts sensiblement iguals, a ERC i a l'abstenci6 (encara que cal observar que l'augment de vot registrat per CiU és considerablement superior a les pèrdues d'UCD, pel que hom no pot excloure completament la possibilitat que CiU recollís alguna petita fracci6 de vot socialista).

El Priorat.

El Priorat presenta en forma més acusada les característiques que hem considerat pròpies del "segon anell" de comarques taragonines: importància de l'agricultura (58.1% de la població activa), baixa immigració procedent de la resta d'Espanya --- (13.1% de la població comarcal), evolució demogràfica negativa (va perdre gairebé la quarta part de la seva població entre 1950 i 1975), poblament predominantment rural, amb un sol municipi, Falset, de més de 2.000 habitants (i que reuneix només - el 22% de la població comarcal), alta taxa de mortalitat (la - segona de Catalunya), com a indicador del grau d'envelliment - de la població, etc.

I no obstant, el Priorat és un dels bastions comunistes a Catalunya, tant si s'examina sota l'angle dels resultats electorals (als que tornarem més avall), com si s'examinen altres aspectes, com, per exemple, el de l'afiliació: el priorat és la comarca - de Catalunya amb una més alta taxa d'afiliació (el 1980, el PSUC tenia com a afiliats l'1.2% de la població comarcal, el que, - pels nivells habituals d'afiliació als partits a Espanya, és - completament extraordinari). En aquests termes, no estranyarà/ que el municipi de Catalunya amb més alt resultat electoral comunista es trobi aquí: es tracta de Marçà, un municipi de poc/ més de 600 habitants, en el qual el PSUC va rebre el 1980 el - vot del 34.1% del cens, equivalent al 43.2% dels vots emesos.

A que podem atribuir aquesta sobre-implantació organitzativa - del PSUC a la comarca? ¿A la violència que va adoptar aquí el/ procés de desamortització de les terres propietat del monestir de Scala Dei, del qual deriva el nom de la comarca? ¿A la se

va ja secular regressió tant econòmica com demogràfica? ¿Al caràcter relativament aïllat de la comarca, fins i tot en termes estrictament geogràfics, que la fa relativament insensible als corrents generals d'opinió? Sense pretendre esgotar la qüestió (la resposta a la qual exigiria segurament una anàlisi aprofundida en el terreny), un examen de la distribució dels resultats del PSUC pot aproximar-nos a la solució.

Les eleccions de 1977 mostren un primer aspecte que es mantindrà al llarg de les successives eleccions: el vot comunista és especialment fort en els municipis petits, mentre que és bastant més feble en els municipis més grans. Així, l'evolució registrada pel PSUC a la capital comarcal, Falset, és la següent: 8.6% del cens tant a les eleccions de 1977 com a les de 1979, i 6.1% del cens a les de 1980. La mateixa feblesa es constata en l'únic altre municipi que dins de la comarca supera els 1.000 habitants, Cornudella: 9.6%, 12.4% i 6.5% del cens, respectivament.

L'evolució seguida en els altres municipis de la comarca sembla, en bona part, relacionar-se amb la presència o absència/d'organització regular del PSUC en cada cas.

Així, els resultats semblen més estables (encara que sense una tendència ben definida) en els municipis on existeix organització local del partit, com Marçà (30.4% del cens el 1977, 39.1% el 1979, i 34.1% el 1980), Porrera (29.9%, 24.9% i 23.4%, respectivament), Masroig (23.5%, 23.4% i 21.7%), Bellmunt (14.0%, 16.5% i 15.0%) o La Bisbal de Falset (21.2%, 12.2% i 18.8%).

En canvi, en els municipis sense organització local, els itineraris seguits són una mica més erràtics, encara que s'aprecia/

una tendència general a l'homogeneïtzació (un examen dels mapes revela que el mapa corresponent a 1980 és molt més igualat que el de 1977). Mencionem els casos de la Figuera de Falset - (28.9%, 5.3% i 7.6%), Poboleda (23.0%, 13.3% i 17.1%), Pradell (21.3%, 19.8% i 15.8%) o El Molar (8.3%, 11.1% i 15.3%).

Les característiques demogràfiques de la comarca obliguen a -- fer, incidentalment, una doble observació: en primer lloc, que en municipis de població poc nombrosa, un petit desplaçament de vots individuals pot traduir-se en espectaculars desplaçaments en termes percentuals; i en segon lloc, que no és va tenir en compte el fet que la comarca té una taxa de mortalitat/ superior a l'1 per cent anual (del 14 per mil, per ser exactes). Això vol dir que, en absència de renovació demogràfica (el que sembla ser el cas del Priorat), tots els partits estan confrontats a un inexorable procés de retrocés, si més no, en xifres/ absolutes. Les eleccions municipals van confirmar la bona implantació del PSUC a la comarca, encara que el nombre de candidatures pròpies fos limitat (quatre, de les quals una, a Porre^{ra}, era l'única candidatura presentada), mentre que prestava suport a tretze candidatures d'agrupació d'electors i, en tres casos, a candidatures de CiU (a Cabassers, Cornudella i La Figuera de Falset), del total de 24 municipis que té la comarca; és significatiu que tampoc presentés candidatura pròpia a la capital comarcal.

El resultat de les evolucions presentades és que el PSUC està establiment sobre-implantat en els municipis menors de la comarca i a més en forma creixent: mentre Falset reuneix el 22% del total de la població de la comarca, el PSUC hi ha obtingut només el 15.5% dels seus vots el 1977, el 15.6% el 1979 i el -

13.2% el 1980.. Es el retrocés en els dos municipis més gran registrat a les eleccions de 1980 el que explica el retrocés del PSUC a escala comarcal que presenta el quadre núm. 46.

Quadre núm. 46.- Evolució dels resultats electorals al Priorat 1977 - 1980 (en % dels votants).

	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>PDC/CiU</u>	<u>UCD</u>	<u>EC/ERC</u>
1977	25.0	16.4	16.2	18.3	6.7
1979	23.4	18.1	12.5	29.6	7.7
1980	16.9	16.1	19.3	26.6	12.4

El predomini de les forces conservadores (car cal afegir a - les dades que presenta el quadre el 8.1% rebut el 1977 per la candidatura de la UCDCC) ha augmentat, encara que lleument, - d'elecció a elecció, pero el beneficiari no és aquí CiU, sinó UCD, que queda com a primer partit a les eleccions de 1980, - de la mateixa manera que a les comarques tarragonines que examinarem a continuació.

A l'esquerra, el fenomen més visible és la progressiva aproximació entre els resultats obtinguts per PSC, PSUC i ERC. Així, la superioritat del PSC sobre el PSUC ha anat reduint-se, fins a quedar en menys d'un 1% en l'elecció de 1980. El retrocés socialista en l'elecció del Parlament de Catalunya, d'altra banda, és superior a l'augment registrat per ERC; si tenim en --- compte que l'abstenció en aquesta va créixer a la comarca poc més del 3%, cal admetre que una part del vot socialista i també del vot del PSUC (especialment en els municipis més grans/ de la comarca) pugui haver-se desplaçat cap a CiU.

La Terra Alta.-

Com el Priorat, la Terra Alta reuneix les característiques de finidores de les comarques en regressió: predomini de l'agricultura (que aplega el 65.9% dels actius, la taxa més alta en el conjunt de Catalunya), baixa immigració (6.6% de la població, valor pràcticament idèntic al mínim dins les comarques catalanes, que es dona a les Garrigues), retrocés demogràfic (24.5% menys de població entre 1950 i 1975), alta taxa de mortalitat (15.7 per mil, la més alta de Catalunya) i poblament predominantment rural (ja que només el 35% de la població de la comarca viu en municipis de més de 2.000 habitants).

El PSUC té organitzacions locals a cin. dels municipis de la comarca, entre ells els dos més grans, Gandesa i Batea, però va presentar candidatura pròpia a les eleccions municipals - només en dos casos, mentre en altres set municipis formava part de candidatures d'agrupació d'electors i, en un cas (Corbera de Terra Alta), donava suport la candidatura presentada per CiU. Val la pena observar que les dues candidatures pròpies van ser presentades a Bot i al Pinell de Brai, municipis on el PSUC té, òbviament, organització, però que no són ni els més importants de la comarca, ni aquells on els resultats electorals del PSUC són més alts.

És significatiu que els nivells electorals més alts foren assolits pel PSUC en municipis on no hi té organització, i en els quals, a més, l'evolució dels resultats del PSUC és més paral·lela a l'evolució dels seus resultats generals, mentre que, a la inversa, els municipis on el PSUC té organització registren nivells inicials més baixos i segueixen després evo

lucions no coincidents amb les que experimenta el PSUC a nivell general. En altres paraules, es diria que la presència/d'organització local del PSUC es tradueix, en un medi social considerablement aïllat respecte del corrent general de la vida política, en una certa impermeabilitat respecte dels processos polítics generals, mentre que l'absència d'organització local del PSUC permet un joc més ampli als moviments polítics nacionals.

Com a exemples d'aquestes evolucions electorals en municipis sense organització local, pot mencionar-se els casos de Caseres, on els resultats del PSUC han estat del 15.9% el 1977, - 11.2% el 1979 i 11.9% el 1980, o la Pobla de Massaluca, amb - 15.6%, 9.4% i 11.0%, respectivament. Com hom pot veure, un i/altre cas acusen una evolució feta d'un net descens en les --eleccions de 1979 i una certa recuperació en les eleccions de 1980.

En canvi, l'evolució seguida en els municipis amb organització local és més complexa. En alguns casos, trobem evolucions paral·leles a les descrites, com Gandesa (10.7%, 6'5% i 6.3%, respectivament) o el Pinell de Brai (8.4%, 5.2% i 5.9%), mentre en altres casos assistim a un creixement continuat: Batea (7.6%, 10.9% i 11.6%) o Prat de Compte en són exemples (8.5%, 17.9% i 19.6%). Finalment, Bot registra una evolució completa^{ment} inversa al corrent general: 7.0% el 1977, 12.5% el 1979/ i 8.2% el 1980.

Potser, doncs, l'aspecte central és la tendència creixent a - l'homogeneïtzació dels resultats obtinguts pel PSUC en els di- versos municipis de la comarca. Ara bé, aquesta homogeneïtza-

ció es tradueix, naturalment, en un augment de la importància dels municipis més grans dins de l'electorat del PSUC en la comarca: els municipis majors de 2.000 habitants, que reuneixen només el 35.% de la població comarcal, han donat, en les tres eleccions considerades, una proporció dels seus vots comarcals totals que ha evolucionat així: 43.9% el 1977, 41.2% el 1979 i 53.0% el 1980.

Aquesta concentració en els municipis més grans s'ha traduït, al nivell comarcal, en un augment continuat del resultat del PSUC, tant en xifres absolutes com en tant per cent sobre els vots emesos, com presenta el quadre núm. 47.

Quadre núm. 47.- Evolució dels resultats electorals a la Terra Alta, 1977 - 1980 (en % dels votants).

	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>PDC/CiU</u>	<u>UCD</u>	<u>EC/ERC</u>
1977	12.0	9.0	11.3	48.7	3.2
1979	17.7	10.4	12.3	42.4	4.7
1980	13.2	12.2	17.6	38.1	6.6

L'evolució dels resultats comarcals sembla bastant complexa, ja que aparentment han d'haver-se produït intercanvis de vots bastant amplis entre diverses forces polítiques, que potser es compensen recíprocament i, per tant, no són directament visibles. Cal, en efecte, tenir en compte dues dades addicionals: en primer lloc, la considerable implantació electoral d'AP-CD, que en les eleccions de 1977 i 1979 va obtenir resultats compresos entre el 7.5% i el 8% dels vots; i, en segon lloc, que la participació electoral va caure, en les eleccions de 1980, molt poc a la Terra Alta (només l'1.7%, la caiguda més baixa a la circumscripció i una de les més baixes en el conjunt de Catalunya).

Amb aquestes observacions prèvies pot aleshores observar-se - que és relativament fàcil construir una interpretació sobre - els desplaçaments electorals entre 1979 i 1980 (segons la qual, el PSC cediria part dels seus vots cap a ERC i PSUC, i es donaria un joc més complex entre els electors de CiU, UCD, AP-CD i l'abstenció), mentre que els desplaçaments entre 1977 i 1979 - semblen més difícilment simplificables, ja que és impensable - que UCD cedís vots a totes les altres forces polítiques; és - més natural, potser, pensar en intercanvis de més àmplies dimensions però que operen en doble direcció i són, per tant, poc - visibles al nivell agregat.

El resultat és, però, notable, ja que, si UCD manté el seu primer lloc en totes tres eleccions, el manté cada vegada amb una proporció de vot inferior, i amb pèrdues superiors als guanys/experimentats per CiU, mentre l'esquerra, després d'un net progrés de conjunt en les eleccions de 1979, sembla haver estabilitzat el seu resultat en les eleccions de 1980.

La Ribera d'Ebre.

La Ribera d'Ebre combina algunes de les característiques de les comarques tarragonines més regressives que acabem d'examinar, com l'escàs pes de la immigració (només el 15.5% de la població) o la importància de l'agricultura (que ocupa el 40% dels actius), amb una certa importància de l'activitat industrial (26% de la població activa), bàsicament lligada al sector de la producció energètica, tant elèctrica com, més recentment, electro-nuclear (amb la polèmica central d'Ascó). És possible que aquest últim fet hagi contribuït a estabilitzar/la vida socio-econòmica de la comarca, la població de la qual s'ha mantingut bastant estable (ja que ha perdut, entre 1950 i 1975, només el 6.6% de la seva població).

En aquest marc, el PSUC té una presència organitzativa relativament alta, que aplega el 5.7 per mil de la població comarcal, amb organitzacions regulars a set dels catorze municipis de la comarca. Tot i així, va presentar candidatures pròpies a les eleccions municipals només a dos municipis, sostenint en altres nou casos candidatures d'agrupació d'electors i en un altre cas (Garcia) la candidatura de CiU.

Les eleccions de 1977 van mostrar una considerable implantació del PSUC, amb resultats notables tant en els municipis més grans, com Flix (17.4% del cens), Riba-roja (16.1%) o Mora la Nova (10.8%), com en alguns dels més petits, com Vinebre (19.1%), La Torre de l'Espanyol (17.4%) o Tivissa (13.9%). En canvi, els resultats eren més baixos en els municipis de més reduïdes dimensions de la comarca, com Miravet (6.4%) o Rasquera (6.8%) i, singularment, en el segon municipi més gran, Mora d'Ebre (8.3%).

Les eleccions de 1979 van tendir a augmentar l'heterogeneïtat de la implantació local del PSUC a la comarca, ja que mentre - augmentava els seus resultats en els municipis on el 1977 havia obtingut resultats més alts (rebut ara el 20.5% a Vinebre i el 23.1% a la Torre de l'Espanyol), reculava a tota la resta. Aquest retrocés era més important en els municipis petits i/o en aquells on els nivells assolits el 1977 eren mitjans: és el cas de Tivisa (on registra ara el 9.6% del cens), Ascó (9.5%) o Garcia (6.0%). En canvi, el resultat és més estable en els municipis grans, i - en aquells on el resultat anterior era més important: citem només Flix (14.9% del cens), Riba-roja (14.1%) o Mora la Nova (9.8%).

Les eleccions de 1980, finalment, reproduïen amb considerable exactitud els resultats registrats el 1979, amb una lleu tendència al retrocés a causa dels descensos una mica més marcats que es produeixen a Riba-roja (12.9%), La Torre de l'Espanyol (19.2%) o Ascó (7.2%).

Com a conseqüència d'aquesta evolució, el PSUC ha aconseguit -- que, malgrat la permanent sub-implantació que coneix a la Mora/ d'Ebre, l'estructura del seu electorat coincideixi bastant amb/ la de la població comarcal, amb una lleu tendència a la concentració en els municipis més grans. En efecte, mentre els municipis de més de 2.000 habitants reuneixen una mica més del 58% de la població comarcal, el PSUC hi ha obtingut una fracció del seu vot total que ha crescut lentament, del 57.3% el 1977 al 61.0% el 1979 i al 61.2% el 1980.

Aquesta evolució ha permès un suau creixement del resultat comarcal del PSUC que, combinat amb el retrocés socialista, n'ha fet el primer partit de l'esquerra dins la comarca, com presenta el/

quadre núm. 48.

Quadre núm. 48.- Evolució dels resultats electorals a la Ribera d'Ebre, 1977 - 1980 (en % dels votants).

	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>PDC/CiU</u>	<u>UCD</u>	<u>EC/ERC</u>
1977	19.4	16.4	13.8	23.6	10.1
1979	24.7	16.6	10.5	28.5	8.2
1980	16.5	16.8	19.4	21.7	13.1

Com es pot veure, l'augment registrat per CiU a les eleccions/ de 1980 no va arribar a possibilitar-li arrepassar a UCD el -- primer lloc que ha obtingut a la comarca en totes tres eleccions. Ara bé, cal cridar l'atenció sobre la forta fragmentació electoral de la comarca en les últimes eleccions, com a conseqüència/ de l'erosió electoral experimentada per UCD, i que s'expressa - en el fet que la diferència entre els resultats obtinguts pel - primer i pel cinquè partit sigui inferior al 8%.

Malgrat que hom pot constatar que l'augment experimentat per CiU el 1980 és superior a les pèrdues d'UCD, i que igualment les pèrdues del PSC superen els guanys d'ERC, el fort creixement de l'abstenció a la comarca entre 1979 i 1980 no sembla autoritzar a formular hipòtesis sobre eventuais desplaçaments electorals.

El Baix Ebre.

L'estructura municipal del Baix Ebre s'ha vist considerablement modificada en els darrers anys, com a conseqüència de la creació de nous municipis, segregats de la capital comarcal, Tortosa. En concret, les eleccions de 1979 registraven el sorgiment de dos municipis nous, Sant Jaume de L'Enveja i Deltebre, als/ que s'ha d'afegir per 1980 un tercer municipi addicional, Camarles. Aquestes segregacions han reduït considerablement el pes demogràfic de Tortosa respecte del conjunt comarcal, que ha passat, en aquest període, del 71.9% al 49.0%.

L'aprofitament de les aigües del curs baix de l'Ebre ha permès el manteniment d'una activitat agrícola de primera importància, que ocupa el 40.8% de la població activa de la comarca. Això ha permès una forta estabilitat de la comarca en termes demogràfics, ja que un lleu recul poblacional en el període 1950 - 1970 s'ha vist parcialment corregit (encara que en petita escala: 0.6%) en el període 1970 - 1975, sense que, d'altra banda, la immigració hagi representat, en termes relatius, un component essencial (només el 13.5% de la població comarcal procedeix de fora de Catalunya).

El PSUC té implantació organitzativa en els municipis de la meitat litoral de la comarca, però no en els municipis més petits/ de l'interior, que ocupen la meitat occidental del Baix Ebre. El mapa de les candidatures municipals de 1979 coincideix pràcticament amb el de les organitzacions locals del PSUC, ja que/ va presentar candidatures pròpies en sis municipis, donant suport només en un altre cas una candidatura d'agrupació d'electors.

L'evolució dels resultats electorals del PSUC a la comarca exigeix distingir entre l'evolució registrada en els municipis menors de 2.000 habitants, la que es dóna en els municipis majors de 2.000 habitants, i la que es registra en el conjunt abarcat inicialment pel terme municipal de Tortosa.

Pel que fa als municipis menors de 2.000 habitants, els resultats registrats pel PSUC són baixos, encara que hi tingui organització local, com succeeix a Tivenys (4.6% del cens el 1977, 4.9% el 1979 i 5.4% el 1980). En aquest grup, només pot destacar-se el resultat obtingut a Xerta (9.4%, 5.7% i 8.1%, respectivament), que ja durant la II^a República havia estat un centre amb alguna implantació comunista.

En els tres municipis de més de 2.000 habitants (que són l'Ametlla de Mar, el Perelló i Roquetes) hom pot apreciar una clara distinció entre els municipis on hi ha presència organitzada del PSUC i aquells on no n'hi ha. En els primers, els nivells inicials són relativament alts i es mantenen estables, amb tendència a un lent descens: és el cas de l'Ametlla de Mar (13.7%, 12.5% i 10.9%) i el Perelló (12.0%, 10.1% i 9.2%). En canvi, a Roquetes, on no hi ha organització local, el nivell inicial és més baix i l'evolució és més negativa: 9.3%, 4.4% i 5.6% del cens respectivament.

Finalment, en l'àmbit de l'antic terme municipal de Tortosa, el resultat global obtingut pel PSUC ha tendit a descendir: -- 11.0%, 9.0% i 7.9%. Ara bé, aquest resultat global amaga diferències considerables entre els diferents municipis sorgits -- dels processos de segregació a que ens hem referit. El PSUC té la seva millor implantació a Sant Jaume d'Enveja (17.0% del --

cens el 1979 i 16.5% el 1980), potser parcialment lligada a la implantació personal del dirigent del PSUC i ex-conseller de la Generalitat, R.Espasa. Una implantació inicialment bona però amb un fort retrocés s'ha donat a Deltebre (14.2% del cens i 7.5%, respectivament). Finalment, Camarles, en l'única elecció registrada des de la seva independència, ha donat un resultat molt baix al PSUC (2.6%).

Amb això, el municipi de Tortosa (que, insistim, no és comparable elecció a elecció) ha registrar una evolució electoral del PSUC que ens és familiar: 11.0% del cens el 1977, 6.9% el 1979 i 7.6% el 1980.

El resultat d'aquest procés és que, mentre la implantació del PSUC en els municipis intermitjos de la comarca s'ha mantingut estable en termes relatius (entre el 18.5% i el 21.4% del total comarcal), el PSUC ha anat perdent pes en els municipis menors de 2.000 habitants i concentrant-se en els municipis que integraven anteriorment la capital comarcal: si aquests municipis reuneixen el 71.0% de la població, el PSUC ha rebut en el seu conjunt una fracció del seu vot comarcal total que ha crescut contínuament: 74.3% el 1977, 76.9% el 1979 i 79.4% el 1980.

Aquesta evolució s'ha donat a la comarca amb taxes més fortes d'abstenció electoral de tot Catalunya, el que explica que l'evolució del PSUC hagi estat la que presenta el quadre núm. 49.

Quadre núm. 49.- Evolució dels resultats electorals al Baix Ebre, 1977 - 1980 (en % dels votants).

	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>PDC/CiU</u>	<u>UCD</u>	<u>EC/ERC</u>
1977	20.1	13.4	8.8	41.2	3.0
1979	24.0	12.7	9.3	36.5	3.2
1980	18.8	13.5	17.1	28.4	5.8

L'estabilitat en el resultat del PSUC es deu al gran paral·lelisme existent entre l'evolució dels seus resultats i la de la participació electoral, sense que, doncs, sembli que pugui parlar-se, al menys en línies generals, de desplaçaments electorals importants entre el PSUC i altres partits. El creixement registrar per CiU, proporcionalment important atès el seu modest punt de partida, no li permet sobre-passar els resultats obtinguts pel PSC i la UCD, que ha guanyat totes les eleccions/en el pla comarcal. Cal observar, però, que el marge de victòria d'UCD ha estat menor a cada elecció, mentre que les altres forces polítiques han crescut o s'han mantingut més o menys estables, el que implica un fort creixement de la fragmentació electoral de la comarca, arribant a cotes altes el 1980.

El fort augment de l'abstenció electoral entre 1979 i 1980 (gairebé 14% més) no sembla permetre avançar hipòtesis sobre els eventuais desplaçaments de vots dins la comarca.

El Montsià.

La comarca més meridional de Catalunya és també una comarca - predominantment agrària (45.6% de la població activa), amb -- baixa taxa d'immigració (15.9% de la població total), però -- que, a diferència del Baix Ebre, ha vingut mantenint un balanç demogràfic sostingudament positiu, amb un creixement entre -- 1950 i 1975 de gairebé el 13%. Segurament una part d'aquesta/ evolució positiva pot connectar-se a la certa importància de/ l'activitat pesquera, portuària i turística registrada en al- guns dels municipis del litoral, com Sant Carles de la Ràpita o Alcanar.

El PSUC manté organitzacions regulars als municipis de la meï tat sud de la comarca, d'Amposta a Sènia, però no en els muni cipis més petits de l'interior de la comarca. Com en altres ca sos, la presència del PSUC a les eleccions municipals coinci-- deix en bona mida amb el seu mapa organitzatiu, ja que va pre sentar candidatures pròpies a sis dels onze municipis de la co marca (aconseguint en dos casos, Amposta i La Sènia, l'alcaldia) i sostenint en altres tres casos candidatures d'agrupació d'e- lectors. Els millors resultats electorals del PSUC s'han donat en els municipis més grans de la comarca en els quals hi té or ganització regular (encara que aquestes dues variables estan - estretament lligades). Citem com a exemples els casos de La Sè nia (25.7% del cens el 1977, 20.7% el 1979 i 16.5% el 1980), - Sant Carles (19.0%, 10.5% i 8.5%, respectivament), Amposta --- (16.9%, 13.4% i 13.6%) o Alcanar (11.3%, 8.4% i 9.1%). Consti tueixen excepcions municipis com Freginals, municipi petit pe- rò on hi ha organització local del PSUC (amb resultats de 18.0%

17.8% i 17.8%) o Ulldecona, municipi major de 2.000 habitants i amb organització local de partit però amb resultats baixos/ (2.1%, 3.7% i 3.5%).

Com hom pot veure a través d'aquestes xifres s'ha produït un retrocés més o menys important en els municipis on els resultats inicials del PSUC havien estat més importants, mentre en els municipis on aquests havien estat mitjans es dóna una estabilitat, o un descens moderat. El resultat final és, doncs, que el mapa corresponent a l'elecció de 1980 és considerablement més homogeni que el de l'elecció de 1977, a través d'una tendència general al retrocés.

El millor manteniment, en termes relatius, del resultat electoral a la capital comarcal ha provocat una creixent sobreimplantació del PSUC a Amposta que, amb el 27.9% de la població/ de la comarca, ha donat una proporció del vot total del PSUC/ que ha passat del 34.5% al 38.3% i, posteriorment, al 41.7%. Aquesta concentració s'ha fet en detriment de la resta de municipis majors de 2.000 habitants, mentre que la presència del PSUC en els municipis menors de 2.000 habitants s'ha mantingut constantment entorn del 3%.

La profunditat del retrocés experimentat pel PSUC en les eleccions de 1979 i la recuperació, en termes relatius, registrada el 1980, són visibles en les xifres que presenta el quadre núm. 50.

Quadre núm. 50.- Evolució dels resultats electorals al Montsià, 1977 - 1980 (en % dels votants).

	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>PDC/CiU</u>	<u>UCD</u>	<u>EC/ERC</u>
1977	22.3	17.3	8.6	39.2	2.5
1979	31.7	14.9	6.7	36.3	2.8
1980	27.7	17.2	13.8	34.0	4.9

La progressiva erosió de l'electorat d'UCD no li impedeix seguir sent la primera força política de la comarca, malgrat -- l'important creixement, en termes relatius, experimentats per CiU el 1980 (malgrat el qual, el Montsià segueix sent la comarca catalana amb el resultat més baix de CiU). El petit retrocés socialista i els augments, en termes relatius, de PSUC i ERC fan que el conjunt de l'esquerra obtingui aproximadament tants vots com el conjunt de la dreta; novament, les importants dimensions de l'abstenció, especialment en les eleccions de -- 1980, impedeixen parlar en termes de desplaçaments electorals.

V

Insuficiència de l'enfoc geogràfic

L'examen dels resultats electorals obtinguts del PSUC a través de la geografia catalana mostra una considerable disparitat de situacions. La seva distribució per municipis confirma, en línies molt generals, els principals trets que semblaven, a priori, caracteritzar el vot comunista: és més fort en les zones amb majors concentracions urbanes, de característiques més acusadament industrials (especialment si han conegut forts increments demogràfics des de 1960), amb predomini de la població procedent d'altres territoris espanyols.

Es, en canvi, més baix a les zones de muntanya i de la Catalunya interior, on els canvis socials i demogràfics han estat menors, si s'han produït, i en les comarques de Girona i del nord de Barcelona, on els canvis s'han produït de manera més equilibrada, i modificant menys profundament les estructures socials pre-existents.

Però aquesta connexió entre vot comunista i processos de canvi social no és del tot general, sinó que, al contrari, registra un nombre d'excepcions tan important que pot dubtar-se fins i tot del seu caràcter excepcional.

En efecte, exceptuades les comarques del primer "anell" del cinturó barceloní (que són les més homogènies internament), els resultats electorals del PSUC apareixen sistemàticament com el promig de resultats municipals molt heterogenis: al costat de municipis on el PSUC no obté cap vot, en trobem d'altres (fins i tot veïns) on els resultats són alts. De fet,